

ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΒΟΡΕΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ : "ΠΥΡΣΟΥ", Α. Ε.
1940

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ὑπὸ

G. MORAVCSIK

Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Βουδαπέστης (1)

Ὁ ἑλληνικὸς ἐπιστημονικὸς κόσμος ἐώρτασε πρὸ ὀλίγου τὴν τεσσαρκοκονταετηρίδα τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ Θεοφίλου Βορέα, τοῦ μεγάλου διδασκάλου τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ νέᾳ Ἑλλάδι καὶ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὸν ἑορτασμὸν δὲ τοῦτον μετέσχε καὶ σύμπας ὁ ξένος ἐπιστημονικὸς κόσμος, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ κόσμος τῆς Οὐγγαρίας.—

Ὁ Θεόφιλος Βορέας μυσταγωγεῖ τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὡς καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ 1912, ἤτοι ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας καὶ πλέον, διεπιθύνει δὲ τὰς φιλοσοφικὰς σπουδὰς ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ κοιτὶς τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως.

Εἰς τὴν φιλοσοφίαν ἦλθεν ὁ Βορέας ἀπὸ τῆς Θεολογίας. Ἡ διδακτορικὴ αὐτοῦ διατριβή, ἣτις ὑπεβλήθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λιπίας, ὑπόθεσιν ἔχει τὴν κοσμογονίαν τοῦ Πλάτωνος, ἡ μελέτη δὲ τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων, πρὸς οὓς ἤγαγεν αὐτὸν εὐχερῶς ἡ μητρικὴ του γλῶσσα, ἀπετέλεσεν ἀεὶποτε τὸ κέντρον τοῦ διαφέροντος αὐτοῦ, ἐξ ἑκείνων δὲ μάλιστα ὁρμώμενος ἐσπούδασεν ὁ Βορέας νὰ μορφώσῃ τὴν νέαν ἐθνικὴν ἑλληνικὴν συνείδησιν καὶ νὰ θεμελιώσῃ ἐν τῇ πατρίδι του τὴν νέαν φιλοσοφικὴν σκέψιν.

Ἄλλ' ἡ ἐπιστημονικὴ δράσις τοῦ Θεοφίλου Βορέα εἰς εὐρὺν ἐκτείνεται κύκλον. Ἐκ τῶν ἑλληνιστὶ γεγραμμένων ἔργων του ἡ Λογικὴ κυρίως καὶ ἡ Ψυχολογία καὶ ἡ Εἰσαγωγή εἰς τὴν φιλοσοφίαν ἔσχον τὴν μεγίστην ἐπιτοὺς μαθητὰς του ροπὴν, ὅπως καὶ ἐπὶ τὰς μεμορφωμένας ἑλληνικὰς τάξεις. Πολλὰ τῶν μελετῶν του ἐγράφησαν εἰς ξέναις γλώσσαις. Ἐν τῇ *Geschichte der Philosophie* τῇ ἐκδεδομένῃ ὑπὸ τοῦ *Ueborweg* ἔγραψε τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς

(1) Ἐδημοσιεύθη ἐν *Athenaeum*, περιοδικῶ ἐκδιδομένῳ ὑπὸ τῆς Οὐγγρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῆς Οὐγγρικῆς Φιλοσοφικῆς Ἑταιρείας, 1939, σελ. 359 κ. ἐξ.

φιλοσοφίας (τόμος 5ος, ἐκδ. ὑπὸ Κ. Oesterreich). Ἰδρυσσε δὲ ὁ Βορέας καὶ τὸ Ψυχολογικὸν Ἐργαστήριον τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου σύντονοι διεξάγονται ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι.

Καὶ δὲν εἶναι ὁ Βορέας μία τῶν μεγαλειτέρων ἐπιστημονικῶν κορυφῶν μόνον, ἀλλ' εἶναι ἅμα εἰς τῶν διαπρεπεστάτων μυσταγωγῶν τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Διὰ τοῦτο δ' ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Τεσσαρακονταετηρίδος του τὰ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα καὶ οἱ μαθηταὶ του κατέστησαν αὐτὸν ἀντικείμενον θερμοῦ ἑορτασμοῦ. Εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα ἔστησαν τὴν προτομὴν του, ὡσαύτως δὲ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἐκδίδεται δὲ καὶ τόμος πανηγυρικὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ (*Τεσσαρακονταετηρίς Θεοφίλου Βορέα, ἐν Ἀθήναις, 1910*). Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ καὶ ἡ Οὐγγρική ἐπιστήμη βαθεῖαν ἐξέφρασε πρὸς τὸν ἄνδρα τὴν ἐκτίμησιν αὐτῆς. Ἡ Οὐγγρική Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν ἐξέλεξε τὸν Θεόφιλον Βορέαν ξένον ἑταῖρον. Ἐν δὲ τῷ Πανηγυρικῷ τόμῳ τὴν οὐγγρικήν ἐπιστήμην ἀντεπροσώπευσαν ἐπαξίως αἱ μελέται τοῦ Ἰουλίου Κορνίς (*La culture but de l'État*) καὶ τοῦ Λουδοβίκου Προχάσζκα (*Variation über die «Kalokagathie»*).